

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Aerila, Juli-Anna; Kauppinen, Merja; Heer, Mervi de

Title: Innostava lukuympäristö tarjoaa yhteisöllisyyttä, tunteita, tunnelmia ja tarinoita!

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Finra ry, 2022

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Aerila, J.-A., Kauppinen, M., & Heer, M. D. (2022). Innostava lukuympäristö tarjoaa yhteisöllisyyttä, tunteita, tunnelmia ja tarinoita!. *Kielikukko*, 2022(2), 1. https://finrainfo.fi/wp-content/uploads/2023/02/Kielikukko_2_2022_www.pdf

Kielikukko 2/2022

Pääkirjoitus.....	1
Kirjailijakeskuksesta lukukeskukseksi	2
<i>Ilmi Villacis</i>	
Lukufiilis demokratisoi kulttuurikeskustelua	5
<i>Otto Rantanen</i>	
Iloa, intoa ja yhteisöllisyyttä koulun lukutaitotyöhön!	7
<i>Sanna Portman</i>	
Iltasatukirjahylly lisäsi lasten lukuintoa Helsingissä.....	10
<i>Mervi de Heer, Antti Aaltonen, Juli-Anna Aerila & Merja Kauppinen</i>	
Matkaeväs	14
<i>Viktória Tóth</i>	
Fyysinen oppimisympäristö monipuolisen pedagogiikan mahdollistajana..	18
<i>Mervi de Heer & Juli-Anna Aerila</i>	
Outdoor reading is reading with all the senses!	22
<i>Ramona Raynor-Karjalainen & Gregg Adams</i>	
Mitä ja miten koira opettaa? Lukukoiratoiminnan pedagogiikkaa	26
<i>Katariina Mäkelä & Merja Kauppinen</i>	
Äidinkielen luetun ymmärtämisen taito näkyy vieraan kielen oppimisessa	29
<i>Sanni Mäntyoja</i>	
Opettajien eläytyvä lukeminen.....	33
<i>Merja Kauppinen & Juli-Anna Aerila</i>	
Kerrontapolkua pitkin yhteisölliseen lukemiseen.....	36
<i>Merja Kauppinen & Juli-Anna Aerila</i>	
Pottamies, Leena ja oranssi pystytukka	39
<i>Tuula Stenius</i>	
Oppimistarina on kertomus lapsen toiminnasta	42
<i>Juli-Anna Aerila, Marja-Leena Rönkkö & Virpi Yliverronen</i>	
Klassiker för 10-åringar!? Hur är det möjligt?.....	48
<i>Jan Hellgren</i>	
Suomenoppija Peten pakun matkassa.....	50
<i>Juli-Anna Aerila</i>	
Oboin kirja – tarina lukutaitoisesta pojasta, joka halusi löytää takaisin kotiin	51
<i>Anni Hänninen</i>	
Håll fast vid framställningsformerna!	53
<i>Charlotte Rytter</i>	

Innostava lukuympäristö tarjoaa yhteisöllisyyttä, tunteita, tunnelmia ja tarinoita!

Lukemaan innostava ympäristö auttaa lukijaa keskittymään, luo yhteisöllisyyttä, tukee eläytymistä ja herättää myönteisiä tunteita. Tarinaan voi tällöin uppoutua rauhassa, jolloin lukemisesta tulee myös kehollinen tapahtuma. Lukemisympäristö onkin aivan omanlaisensa oppimisympäristö fyysisine, emotionaalisine, sosiaalisine ja kulttuurisine ulottuvuuksineen. Tämän Kielikukko-numeron tekstit kuvaavat erilaisia lukemisen ympäristöjä monine puolineen.

Kansallinen Lukukeskus toimii lukemisen edistäjänä mahdollistamalla esimerkiksi kirjailijavierailuja lapsille ja nuorille sekä toimimalla aktiivisesti erilaisissa lukutaitohankkeissa. Lukukeskus täyttää tänä vuonna 50 vuotta. Toiminnanjohtaja Ilmi Villacis kertoo tekstissään Lukukeskuksen toiminnasta ja keskuksen roolia lukemiseen ohjaamisessa. Villacisin tekstiä täydentää juhluvuoden kunniaksi henkilökuva Otto Rantasesta. Hän on Lukukeskuksen Lukufiilis-lehden toimittaja, joka sytyttelee lukemisen roihuja puheissaan ja teksteissään.

Opettajat rakentavat päivittäin lukemiseen sitouttavia oppimisympäristöjä. Lukuympäristö voi olla monenlainen: Sanna Portmanin tekstissä lukemiselle otollisen tilan synnyttää koulun pedagoginen ilmapiiri, jossa lukemisen ilo ja merkitys näkyvät monin tavoin. Lukuympäristö voi laajentua myös koteihin esimerkiksi iltasatukirjahyllytoiminnalla, kuten Helsingissä on menestyksekkäästi tehty. Viktória Tóth kuvaa tekstissään pedagogista työtään monikielisten perheiden parissa.

Fyysinen oppimisympäristö on lukijalle voimavara, joka luo edellytykset hyvälle oppimisilmapiirille. De Heer ja Aerila kuvaavat tekstissään perinteiseen luokkatilaan rakennettuja ratkaisuja, Adams ja Raynor-Karjalainen siirtävät lukemi-

sen luontoon. Ulkolukemisella on monia hyvinvointivaikutuksia. Lisäksi se on kivaa!

Lukuympäristöjen ja lukemisen pedagogiikan kehittäminen kiinnostavat myös opettajaopiskelijoita. Tässä Kielikukko-lehden numerossa Katariina Mäkelä ja Sanni Mäntyoja kertovat pro gradu -töidensä tuloksista tekemistään havainnoista. Mäkelä on tutkinut eläinavusteista oppimista ja Mäntyoja kielten ylikielellistä vaikutusta.

Lukemiseen kannustavia oppimisen tiloja luodaan yhdessä. Kauppinen ja Aerila kuvaavat teksteissään opettajien kouluttautumista kirjallisuusterapeutin menetelmin. POLKU-hankkeessa opettajat kehittivät puolestaan lukijuuttaan ja lukemisen pedagogiikkaa yhteistoiminnallisesti.

Lasten ensimmäinen lukemisen ympäristö on koti ja läheiset. Kotien lukuhetket täyttyvät paitsi kirjoista myös yhteisistä tarinoista ja perheen yhdessäolosta. Steniuksen tekstissä valotetaan huumorin merkitystä pienten lasten kertomisessa. Aerila, Rönkkö ja Yliverronen kuvaavat oppimistarina-menetelmää osana päiväkotien käsityöprosesseja.

Kielikukko-lehden ruotsinkielisen kolumnin aiheena on sanataide. Lehden toisen ruotsinkielisen tekstin kirjoittajana on Charlotte Rytter. Rytter selkiyttää tekstilajien ja -tyyppien tuottamisen vaiheita Hop på skrivebussen! -menetelmän avulla. Luettavaksi tarjotaan myös kaksi kirja-arviota.

Toimituskunta kiittää lämpimästi kaikkia kirjoittajia. On ollut ilo koota Kielikukon numeroa, jossa tekstit edustavat lukuympäristöjä ja lukemaan innostamista laajalla rintamalla. Yhteistä kaikille kirjoittajille on mielenkiinto löytää lapsille ja nuorille sopivia polkuja kertomusten tuottamaan mielelliseen, oppimiseen ja yhteisöllisyyteen.

Juli-Anna Aerila, Merja Kauppinen & Mervi de Heer